

Γ' Δημοτικού

ΕΛΑ ΝΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ ... "ΜΑΝΤΕΨΕ ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ!"

Ψάχνω ένα από τα έξι κορίτσια που φαίνονται στην εικόνα παρακάτω. Γράψε ποιες ερωτήσεις θα μπορούσες να μου κάνεις για να μαντέψεις σωστά ποιο από τα κορίτσια ψάχνω.

.....

.....

.....

.....

Θα πρόσεξες, φαντάζομαι, ότι τα έξι κορίτσια της εικόνας μοιάζουν αρκετά μεταξύ τους. Έλεγξε, τώρα, αν οι ερωτήσεις που έγραψες, με σκοπό να μαντέψεις σωστά ποιο είναι το κορίτσι που ψάχνω, «μοιάζουν» με τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι χρώμα είναι τα μαλλιά του κοριτσιού;
- Πώς έχει χτενισμένα τα μαλλιά της;
- Τι χρώμα είναι η κορδέλα που έχει στα μαλλιά της;
- Υπάρχουν φακίδες στο πρόσωπό της;

Αποκάλυψη τώρα!

Το κορίτσι που ψάχνω έχει καφέ μαλλιά, με τετράγωνο σχήμα, που φτάνουν μέχρι το ύψος των ώμων. Η κορδέλα στα μαλλιά της είναι λιλά. Στο πρόσωπο του κοριτσιού αυτού υπάρχουν φακίδες.

Διάγραψε από την εικόνα το κορίτσι που ταιριάζει με την πιο πάνω περιγραφή.

Δοκίμασε να κάνεις και εσύ
μια αποκάλυψη,
 σε σχέση με ένα άλλο από τα κορίτσια της
 εικόνας!
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕ:

Το κορίτσι που ψάχνω

.....

.....

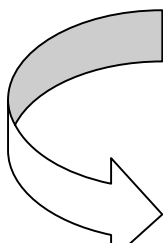
.....

.....

.....

.....

Διάγραψε, και πάλι, από την εικόνα το κορίτσι που

ΩΡΑΙΑ!
ΠΑΜΕ ΓΙ' ΑΛΛΑ!

ΑΝΤΩΝΗΣ

Η εικόνα παρουσιάζει **έξι κορίτσια** που μοιάζουν αρκετά μεταξύ τους. Η πιο πάνω εικόνα παρουσιάζει **έξι παιδιά**, και πάλι, **δύο κορίτσια** και **τέσσερα αγόρια** τα οποία όμως **διαφέρουν** αρκετά μεταξύ τους.

- Διάβασε την περιγραφή των **δύο κοριτσιών** αυτής ακριβώς της εικόνας (με τα δύο κορίτσια και τα τέσσερα αγόρια):

ΚΛΑΙΡΗ

Η Κλαίρη είναι κάπως μεγαλόσωμη, όχι όμως παχουλή.

Είναι περίπου εννιά χρονών.

Έχει στρογγυλό πρόσωπο.

Τα μάτια της είναι μεγάλα.

Η μύτη της είναι κάπως γαμψή.

Τα αυτιά της είναι κάπως πεταχτά.

Έχει μακριά πλούσια μαλλιά, πιασμένα κότσο.

Φορεί κίτρινη μπλούζα και μπλε παντελόνι.

Είναι αισιόδοξο άτομο.

Χαρακτηριστικό της είναι το πλατύ, συνήθως, χαμόγελό της.

ΜΑΡΙΑ

Η Μαρία έχει κανονικό, για την ηλικία της, ύψος και βάρος.

Είναι σχεδόν δέκα χρόνων.

Το πρόσωπό της έχει σχήμα οβάλ.

Τα μάτια της είναι μικρά, σχιστά.

Η μύτη της είναι κάπως γαμψή.

Τα αυτιά της είναι μικρά και συνήθως κρύβονται από τα μακριά πλούσια μαλλιά της που τα αφήνει να πέφτουν ελεύθερα στους ώμους της.

Φορεί ροζ μπλούζα, με σχέδια, και βουσσινί παντελόνι.

Είναι ντροπαλή και συγκρατημένος χαρακτήρας. Γενικά είναι κλειστό άτομο.

- Πρόσεξε σε ποια στοιχεία / πληροφορίες είναι βασισμένη η περιγραφή της Κλαίρης.
- Υπογράμμισε κι εσύ, με **κόκκινο χρώμα**, τα στοιχεία με βάση τα οποία έγινε η περιγραφή της Μαρίας.
- Κατάγραψε όσα από στοιχεία/πληροφορίες και των δύο περιγραφών μπορείς, με τη μορφή επιθέτου-ουσιαστικού:

στρογγυλό πρόσωπο, μεγάλα μάτια,
.....

δούμε στον καθρέφτη» και κάποια «ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ»/ Εσ.Χ.του.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: πλατύ χαμόγελο= Εξ.Χ. και αισιόδοξο άτομο= Εσ.Χ.

Δ' Δημοτικού

Ο φίλος μου ο Αντώνης

8

Κανονικά, κι αυτό μεταξύ μας, ο Αντώνης έπρεπε να ονομάζεται Τρωγουλίτσας ή Μπαλονίτσας. **Γιατί τρώει συνέχεια!** Και γιατί όλα πάνω του είναι στρογγυλά σαν φουσκωμένο μπαλόνι! Τα μάγουλά του, που είναι πάντα μπουκωμένα με λιχουδιές. Η κοιλιά του, που δεν προλαβαίνει να χωνέψει όλα όσα καταπίνει. Το στόμα του, που το ανοίγει διάπλατα με τις αιώνιες απορίες του. Τα μάτια του, που τα γουρλώνει όταν θυμώνει. Το κεφάλι του, που το τραμπαλίζει πέρα δώθε όταν περπατά.

Ο Αντώνης έρχεται πότε πότε στο σπίτι μας και μου κρατά συντροφιά. Εμένα μ' αρέσει να κουβεντιάζω μαζί του. Ή να παίζουμε φιδάκι και γκρινιάρη, σκάκι και μονόπολη. Εκείνος βαριέται τα καθιστικά παιχνίδια. Προτιμά το τρέξιμο και το κρυφτό. Ξαφνικά, εκεί που παίζουμε όμορφα και καλά, σηκώνεται. Φωνάζει «Ελπίδααα, πιάσε με αν μπορείς!» και «Ελπίδαααα, τρέξε να με βρεις!» ... τρέχει και εξαφανίζεται. Νομίζει πως μου είναι εύκολο να τον κυνηγή ή να ψάχνω να τον βρω... Τον αφήνω να περιμένει! Πού θα πάει... Θα βρεθεί και θα βγει από την κρυψώνα του, σκέφτομαι. Κι έτσι γίνεται. Εμφανίζεται ο Αντώνης, μα είναι πολύ θυμωμένος. Γίνεται ανυπόφορος και μου κάνει τη ζωή πατίνι. Φωνάζει, χτυπιέται, χοροπηδά σαν ολοκόκκινο μπαλόνι γύρω απ' την καρέκλα

μου. Τέλος, μου βγάζει τη γλώσσα του και το βάζει στα πόδια...

Ευδοκία Σκορδαλά-Κακατσάκη, *Με λένε Ελπίδα*, εκδ. Άγκυρα

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Πού θα διαβάζαμε αυτό το κείμενο;

- Σε ένα παιδικό περιοδικό
- Σε μια σχολική εφημερίδα
- Σε ένα λογοτεχνικό βιβλίο

Τι ιδιαίτερο έχει η αφηγήτρια της ιστορίας μας;

Η ιστορία που αφηγείται η Ελπίδα είναι:

- Μια απλή περιγραφή του Αντώνη
- Μια εξομολόγηση στο χαρτί
- Ένα άρθρο που θα έστελνε στη σχολική εφημερίδα

Ας γνωρίσουμε καλύτερα τον Αντώνη...

Η Ελπίδα μάς παρουσιάζει τον Αντώνη σαν Τρωγουλίτσα ή Μπαλονίτσα. Κι αυτό γιατί (βάλε Σ ή Λ):

- Παίζει συνεχώς με μπαλόνια
- Του αρέσει να τρώει λιχουδιές
- Του αρέσει πολύ να παίζει καθιστικά παιχνίδια
- Είναι πολύ φαγανός

Μπορείς να εξηγήσεις γιατί ο Αντώνης είναι τόσο μα τόσο στοργυλός; Συμπλήρωσε τις πληροφορίες από το κείμενο:

- Στα μάγουλα γιατί.....
- Στην κοιλιά γιατί.....

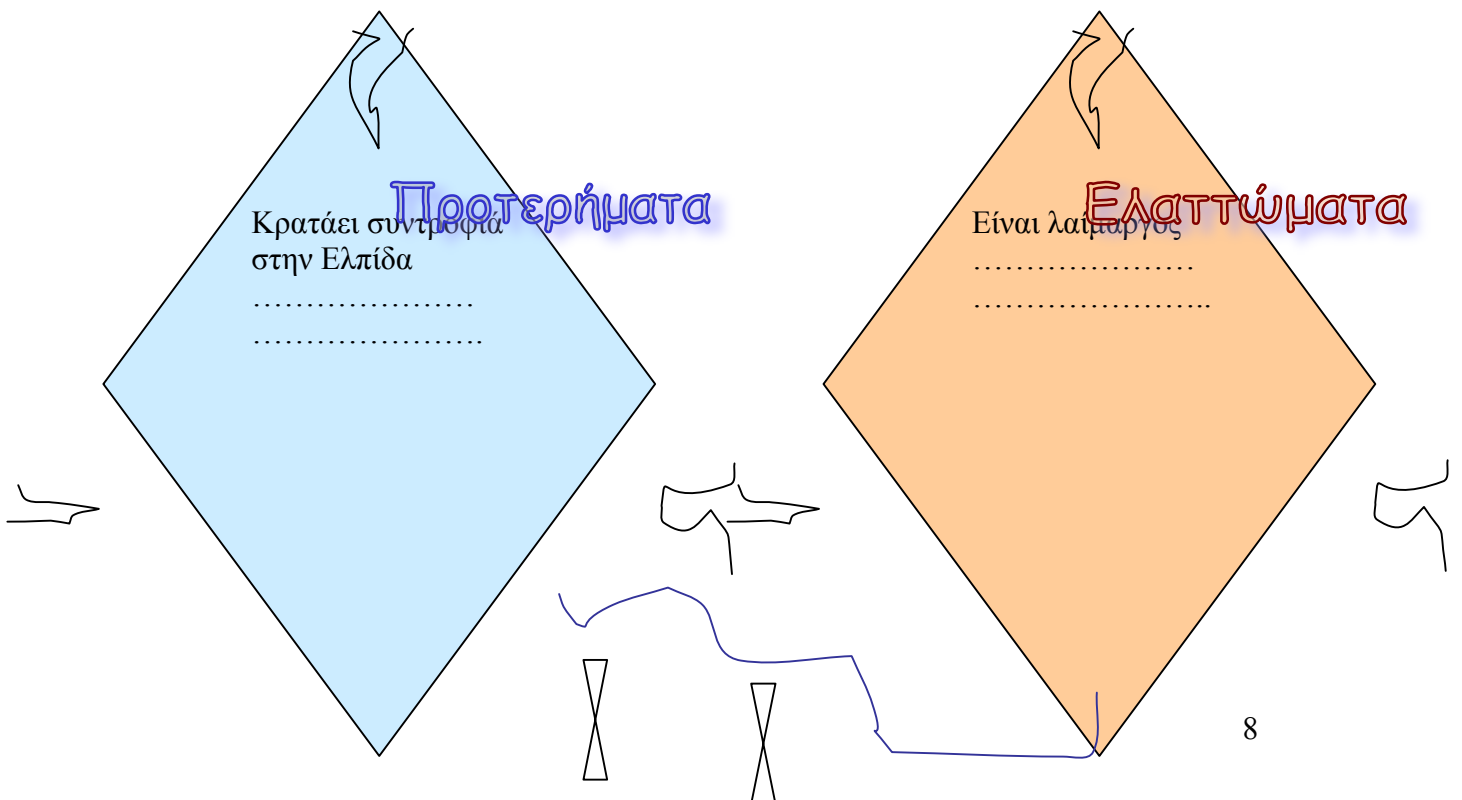
- Στο στόμα γιατί.....
- Τα μάτια του
- Το κεφάλι του

Η Ελπίδα μάς περιγράφει τον Αντώνη δίνοντάς μας τα **εξωτερικά** και τα **εσωτερικά του χαρακτηριστικά** αλλά και τη **σχέση του με αυτή**. Βρες στο κείμενο τις προτάσεις και βάλε τες στη σωστή στήλη:

Εξωτερική εμφάνιση	Στοιχεία του χαρακτήρα του	Η σχέση του με την Ελπίδα
...όλα πάνω του είναι στρογγυλά	Εμφανίζεται ο Αντώνης, μα είναι πολύ θυμωμένος	Ο Αντώνης έρχεται πότε πότε στο σπίτι μας

....και ακόμα πιο βαθιά στον χαρακτήρα του Αντώνη

Βάλε στον γαλάζιο χαρταετό τα **Προτερήματα** και στον πορτοκαλί τα **Ελαττώματά** του

Στο κείμενο περιγράφεται ο Αντώνης. Μπορείς να βάλεις στα **κουτάκια** που βρίσκονται δίπλα στο κείμενο τον αριθμό που δείχνει τι ακριβώς περιγράφεται;

Βασικά στοιχεία περιγραφής προσώπου	
1	Το όνομά του
2	Το κύριο χαρακτηριστικό του
3	Τα παρατσούκλια του
4	Οι κινήσεις του
5	Τι δεν του αρέσει
6	Η σχέση του με την Ελπίδα
7	Τι του αρέσει να κάνει
8	Γενική εντύπωση που δίνει
9	<i>Στοιχεία του χαρακτήρα του</i>
10	Ένα ελάττωμά του

Συμβουλέψου το κείμενο και γράψε μια δική σου περιγραφή του Αντώνη.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Υπογράμμισε τα ρήματα του κειμένου και βρες σε ποιον χρόνο είναι. Εξήγησε γιατί.

Μπορείς να συμβουλευτείς τη Γραμματική Ε΄ και Στ΄ Δημοτικού http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2009/Grammatiki_E-ST-Dimotikou_html-apli/

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Βρες τις οικογένειες λέξεων των επιθέτων του κειμένου.

Μπορείς να συμβουλευτείς το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής

<https://www.greek->

[language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/](https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/) και το

Λεξισκόπιο http://www.neurolingo.gr/el/online_tools/lexiscope.htm.

Ε΄ Δημοτικού

Η μητέρα του Τζιμ άνοιξε τον φούρνο της ξυλόσομπας μ' ένα πανί για τα πιάτα. Η μαμά ήταν ψηλή, χλωμή και όμορφη. Ο λαιμός της ήταν μακρύς και άσπρος. Αν και δεν ήταν ακόμη ούτε τριάντα χρονών, φορούσε μια μακριά μαύρη φούστα που κάποτε ήταν της μητέρας της. Η φούστα δεν την έκανε να φαίνεται μεγαλύτερη, μάλλον έκανε τους ανθρώπους που βρίσκονταν γύρω της στο δωμάτιο να αισθάνονται περίεργα, σαν να μην είχαν μπει τυχαία μέσα σε μια παλιά φωτογραφία και να μην ήξεραν πώς να φερθούν. Τις μέρες που η μαμά φορούσε τα μακριά ρούχα της μητέρας της, ο Τζιμ δεν άφηνε την προστατευτική σήτα της πόρτας να κλείσει χτυπώντας.

«Να το» είπε η μαμά. «Το αγόρι που έχει γενέθλια».

Η καρδιά του Τζιμ φτερούγισε για μια στιγμή, σαν κομματάκι χαρτί σε μια πνοή ανέμου, και γρήγορα προσγειώθηκε στη γη. Την αγάπη που ένιωθε για τη μητέρα του δυνάμωνε η συμπόνια που ο Τζιμ αισθανόταν για εκείνη, σαν έναν κόμπο βαθιά στο στομάχι του. Ο θάνατος του πατέρα του είχε σπάσει κάτι μέσα της που δεν έλεγε να γιατρευτεί. Έσερνε πίσω της σαν αλέτρι αυτό το βάρος που της είχε αφήσει η θλίψη. Οι θείοι, οι γυναίκες στην εκκλησία, οι άνθρωποι στην πόλη είχαν από καιρό εγκαταλείψει την προσπάθεια να την πείσουν να παρατήρει το αλέτρι εκεί που ήταν.

Ο Τζιμ ήξερε απλώς ότι η μαμά του ήταν θλιμμένη και ότι αυτός υπήρχε κάπως μέσα στη θλίψη της. Όποτε έσκυβε να τον φιλήσει, η μυρωδιά της

πασχαλιάς στο μάγουλό της ήταν γλυκιά και λυπητερή, σαν τη μυρωδιά της φρεσκοσκαμμένης γης στην αυλή της εκκλησίας.

«Ω, Τζίμι» του είπε. «Πώς τα κατάφερες κι έγινες δέκα χρονών;»

Τόνι Έρλι, *Τζιμ, Το μικρό αγόρι*, εκδ. Μεταίχμιο (διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

1. Πώς ο συγγραφέας παρατηρεί και περιγράφει τα πρόσωπα της ιστορίας; Εκφράζει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του γι' αυτά;

2. Υπογράμμισε ποια βασικά στοιχεία της περιγραφής προσώπου βρήκες στο παραπάνω κείμενο.

↳ όνομα

↳ ηλικία

↳ επάγγελμα – ασχολία

3. Με τι **ασχολείται** η ηρωίδα του κειμένου;

4. α. Ποιο **σημαντικό γεγονός** από τη ζωή της ηρωίδας αναφέρεται στο κείμενο;

β. Ποιες λέξεις ή φράσεις του κειμένου δείχνουν πώς νιώθει η ηρωίδα εξαιτίας αυτού του γεγονότος;

5. Βρες τις παρομοιώσεις που φανερώνουν τα συναισθήματα του Τζιμ για τη μητέρα του.

6. Περίγραψε με παρομοιώσεις την εμφάνιση και τον χαρακτήρα της μητέρας σου.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Υπογράμμισε τα ρήματα στην πρώτη παράγραφο του κειμένου που βρίσκονται σε χρόνο παρατατικό και σε χρόνο αόριστο και αιτιολόγησε την επιλογή του χρόνου για το καθένα, π.χ. *άνοιξε τον φούρνο* (πραγματοποίησε το άνοιγμα του φούρνου, δεν έχει διάρκεια η πράξη) – *φορούσε μια μακριά μαύρη φούστα* (έχει διάρκεια η πράξη).

Μπορείς να συμβουλευτείς τη Γραμματική Ε΄ και Στ΄ Δημοτικού

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2009/Grammatiki_E-ST-

[Dimotikou_html-apli/](http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2009/Grammatiki_E-ST-Dimotikou_html-apli/)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Συμπλήρωσε το παρακάτω απόσπασμα με συνώνυμα των επιθέτων που περιγράφουν την εξωτερική εμφάνιση της μητέρας.

Μπορείς να συμβουλευτείς το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής

<https://www.greek->

language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/ και το

Λεξισκόπιο http://www.neurolingo.gr/el/online_tools/lexiscope.htm.

Η μαμά ήταν, και

Ο λαιμός ήταν και Φορούσε μια
....., φούστα που κάποτε ήταν της μητέρας
της.

Στ' Δημοτικού

Ηρωίδα του '21, η Μαντώ Μαυρογένους γεννήθηκε το 1796 στην Τεργέστη.

Η Μαντώ, που μερικοί ιστορικοί υποστηρίζουν ότι πήρε το όνομα της γιαγιάς της Μανταλούσας (= Μαγδαληνής) και άλλοι το όνομά της κόρης του αρχαίου μάντη Τειρεσία, έζησε μέχρι την εφηβεία της μέσα στα πλούτη και σ' έναν τόπο ελεύθερο και πολιτισμένο. Αυτό το δεύτερο ήταν και το πιο σημαντικό, αφού μακριά από τη σκλαβιά, την αμάθεια και την καθυστέρηση των τουρκοκρατούμενων περιοχών, είχε τη δυνατότητα να μορφωθεί σε σπουδαία σχολεία και να καλλιεργηθεί με ευγενέστερες αξίες και ανώτερα ιδανικά. Και, πραγματικά, βοηθούμενη και από τα έμφυτα χαρίσματα της εξυπνάδας και της ευγένειας που τη διέκριναν, έφτασε πολύ γρήγορα σε ένα αξιόλογο μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο. Μιλούσε άπταιστα τη γαλλική, την ιταλική και την τουρκική γλώσσα και γνώριζε αρκετά πράγματα από την κλασική μουσική και γενικότερα από τις δυτικές τέχνες. Παράλληλα τη γοήτευε η μελέτη των έργων των αρχαίων Ελλήνων και τη φλόγιζαν οι φιλελεύθερες ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης.

Αν στα παραπάνω προσθέσουμε και την εμφάνισή της, που την έκαναν ιδιαίτερα ελκυστική το λυγρό κορμί, τα βαθιά εκφραστικά μάτια, το ευγενικό πρόσωπο, οι ανάλαφρες κινήσεις και η μελωδική βελούδινη φωνή, θα πάρουμε την ολοκληρωμένη εικόνα της ηρωίδας μας, όπως αυτή μας δίνεται μέσα από τα γραπτά εκείνων που τη γνώρισαν. Μια εικόνα δηλαδή

όμορφης, καλλιεργημένης, λεπτεπίλεπτης, κυριολεκτικά αξιαγάπητης κοπέλας που θα νόμιζε κανείς ότι είχε γεννηθεί για να μοιράζει τη ζωή της ανάμεσα στα βιβλία, στη μουσική και στις συγκεντρώσεις των σαλονιών. Να όμως που αυτή η ντελικάτη, η σχεδόν εύθραυστη ύπαρξη, θα κάνει τη μεγάλη έκπληξη: θα μεταμορφωθεί έπειτα από λίγα χρόνια σε μια παθιασμένη και σκληρή επαναστάτισσα, που θα αφήσει άναυδους εχθρούς και φίλους, Έλληνες και ξένους, με τη γενναιότητά της και τους ηρωισμούς της! Θα διαθέσει κι αυτή, όπως και η Μπουμπουλίνα, όλη την περιουσία της στην Επανάσταση, και ακόμη τις γνώσεις της και τις σπουδαίες γνωριμίες της στην Ευρώπη, και θα σταθεί στην πρώτη γραμμή του δύσκολου απελευθερωτικού αγώνα, από την αρχή μέχρι το νικηφόρο τέλος του.

Για τη Μαντώ η Επανάσταση έγινε νόημα και σκοπός της ζωής της. Τίποτε δεν την απασχολούσε περισσότερο από το πώς και πότε οι ταπεινωμένοι και φοβισμένοι συμπατριώτες της θα μεταβάλλονταν σε περήφανους και γενναίους πολεμιστές, άξιους να μετρηθούν με τους εχθρούς. Ονειρευόταν μάχες σκληρές και νικηφόρες, κατορθώματα ηρωικά, που θα ανέβαζαν το ηθικό των ραγιάδων και θα τρόμαζαν τους αφέντες τους. Και μέσα σ' αυτόν τον ξεσηκωμό άρχισε να βλέπει λίγο λίγο και τη δική της παρουσία.

Πέτρος Μπίκος, *Μπουμπουλίνα και Μαντώ Μαυρογένους*, εκδ. Στρατική (διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

1. Ποιες είναι οι δυο απόψεις που εξηγούν την προέλευση του **ονόματος** της ηρωίδας που περιγράφεται στο κείμενο;

2. Το πρόσωπο που περιγράφεται στο κείμενο, παρ' όλο που έχει πολλά προσόντα, δεν έχει ένα **επάγγελμα**. Σχολίασέ το έχοντας υπόψη σου την εποχή που έζησε και την κοινωνική θέση που είχε.

3. «ντελικάτη σχεδόν εύθραυστη ύπαρξη»
«παθιασμένη σκληρή επαναστάτισσα»

Οι πιο πάνω φράσεις είναι αποκαλυπτικές για τον **χαρακτήρα** και τη **συμπεριφορά** της Μαντώ σε διαφορετικές περιόδους της ζωής της.

Δικαιολόγησε καθεμιά από αυτές με στοιχεία που θα βρεις στο κείμενο.

4. Βρες και υπογράμμισε στο κείμενο τις φράσεις που μας πληροφορούν για τα **ενδιαφέροντα** και τις **συνήθειες** της Μαντώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Υπογράμμισε τα ρήματα του κειμένου στον ενεστώτα και στον παρατατικό και αόριστο και προσπάθησε να εξηγήσεις τη λειτουργία τους μέσα στο κείμενο.

Μπορείς να συμβουλευτείς τη Γραμματική Ε' και Στ' Δημοτικού

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2009/Grammatiki_E-ST-Dimotikou_html-apli/

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Βρες τα επίθετα που συνθέτουν την **εξωτερική εμφάνιση** της Μαντώ.

..... εμφάνιση

..... κορμί

..... μάτια

..... πρόσωπο

..... κινήσεις

..... φωνή

Για καθένα από τα παραπάνω επίθετα που βρήκες γράψε τα αντίθετά του.

Μπορείς να συμβουλευτείς το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής

<https://www.greek->

[language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/](https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/) ΚΑΙ ΤΟ

Λεξισκόπιο http://www.neurolingo.gr/el/online_tools/lexiscope.htm.